

Sejm - Święto Rybaka – 2011r

Apel Zarządu Związku Producentów Ryb do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o naprawienie błędów w realizacji Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” – Oś II, środek 2.2 – działania wodno środowiskowe.

Wstęp

Zarząd Związku Producentów Ryb kolejny raz wnioskuję o naprawienie błędów w realizacji Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” – Oś II, środek 2.2 – działania wodno środowiskowe.

Nasz apel wynika z następujących faktów:

1/. Stwierdzamy z ogromnym niepokojem, że nasze ponad półtoraroczne wystąpienia w ww. sprawach nie przynoszą żadnych skutków, mimo różnych obietnic i zapowiedzi ze strony MRIRW, Kancelarii Prezydenta RP, wnoszonych interpelacji poselskich, wystąpień Marszałków Województw itd.

2/. Dyskryminowania gospodarstw stawowych.

W SPO na lata 2007-2013 przyjęto niezrozumiałe kryteria rozdziału środków Europejskiego Funduszu Rybactwa /EFR/, przekazując na potrzeby akwakultury znikome środki finansowe, ignorując to, że:

- -gospodarstwa stawowe mają największy udział w wartości przekazywanych na polski rynek rocznie ryb, wynoszący 71 %, pozostałe polskie odłowy-rybołówstwo morskie i jeziorowe 29 %. /źródło: IERiGŻ/.
- -stawy polskie to kilkuset letnia tradycja, wiele bardzo bogatych siedlisk przyrodniczych, retencja wód nie angażująca żadnych środków finansowych państwa, pozytywne oddziaływanie klimatyczne, walory krajobrazowe, stanowiska pracy dla mieszkańców żyjących z dala od aglomeracji miejskich.
 - -bardzo wiele urządzeń hydrotechnicznych podlegających uszkodzeniom i wymagającym szybkich, kosztownych napraw.

2/. Doprowadzenie do absurda sytuacji, w której narażono gospodarstwa stawowe na poniesienie bardzo poważnych kosztów na realizację pakietów wodno-środowiskowych, ponieważ rybacy uwierzyli wysokim przedstawicielom MRIRW zapewniającym do końca 2009r że: „środków na dopłaty wodno środowiskowe nie zabraknie i wszyscy je otrzymają”! W efekcie aż 395 gospodarstw /70 % ogółu gospodarstw/ wnioskujących o rekompensaty, pozostało z rozczarowaniem i brakiem nadziei na dalszą egzystencję i wielką obawą o swój dalszy los.

3/. Spowodowanie, że środki pomocy finansowej EFR zamiast służyć zrównoważonemu rozwojowi akwakultury w Polsce, powodują bardzo poważne złamanie warunków równej konkurencji na rynku ryb, wywołują niepokoje i dzielą środowisko akwakultury!

4/. **Nieprawidłowości potwierdził Sekretarz Stanu Pan K. Plocke, który zdecydowanie przyznał 7 kwietnia 2010r, podczas spotkania z Zarządem ZPRyb, że w sprawach „dopłat wodno środowiskowych popełniono błędy”! Wziął winę na siebie! Obiecał naprawę błędów!**

Jednak nie ma żadnych oznak na realizację powyższego o czym świadczą następujące fakty:

Podczas 82 posiedzenia Sejmu w dniu 5 stycznia 2011, Sekretarz stanu Pan K. Plocke odpowiadając na interpelację posła Ryszarda Zbrzyznego, na żadne pytanie o przyczynę opóźnień w realizacji rekompensat wodno-środowiskowych dla rybaków w ramach środka 2.2. programu PO Ryby 2007-2013, poinformował Wysoką Izbę, że „na około 700 podmiotów, tylko 210 spełniło wymagania wynikające z przepisów krajowych i unijnych i to z nimi podpisano umowy na zrealizowanie rekompensat wodno-środowiskowych.” Powiedział, że: „*Wiemy, że pod wodami jest 61 tys. ha. Wiemy też, że tych podmiotów jest około 700. Natomiast do programu w tej pierwszej fazie wybrano 210 podmiotów, a więc te, które spełniają wszelkie wymagania wynikające z przepisów zarówno krajowych, jak i Unii Europejskiej (...) i z nimi zostały podpisane umowy na zrealizowanie tego zadania*”.

- Powyższa informacja Pana K. Plocke mija się z prawdą ponieważ:

- warunki spełniło 485 podmiotów - są to te gospodarstwa, których wnioski ARiMR zweryfikowała pozytywnie ! Natomiast tylko z 210 gospodarstwami / 30% / podpisano umowy, bo dla reszty zabrakło pieniędzy, na skutek błędów w zaplanowaniu kosztów wdrożenia rekompensat wodno środowiskowych!

- Limit środków: 138.220 mln zł
- Liczba wniosków złożonych: 611 na kwotę 421.496 mln zł, wykorzystanie limitu : 304%
- Wnioski zweryfikowane pozytywnie: 485 na kwotę 359.155 mln zł, wykorzystanie limitu: 260%
- Podpisane umowy: 210 na kwotę 143,961 mln zł, wykorzystanie limitu 99%

- Następnie Pan K. Plocke błędnie poinformował Posłów, mówiąc, że: “brak środków wynikał z błędnego oszacowania powierzchni stawów w Polsce, bo nie znana była ich ilość” - jest to nieprawdą, bo ilość stawów/powierzchnia/ jest podana w „Narodowej Strategii Rybołówstwa na lata 2007-2013” i wielu innych źródłach!

- Pan K. Plocke również błędnie poinformował Posłów, że: „(...beneficjenci, którzy złożyli wnioski, muszą zarejestrować firmę, prowadzić działalność gospodarczą, płacić podatki, zatrudniać ludzi ...)”. Żadnego z w/w wymogów rybacy nie „muszą” wykonywać, obowiązek taki nie wynika z prawa – poza podatkami, które rybacy sumiennie płacą. Stawowe gospodarstwa rybackie są gospodarstwami rolnymi i nie podlegają obowiązkowi uzyskania zezwoleń na „*prowadzenie działalności gospodarczej*”, ani nie mają obowiązku zatrudniania pracowników - bo są to przecież gospodarstwa rolne- często rodzinne!

Dalej Pan Plocke powiedział, że: „Jeśli te wszystkie warunki zostaną spełnione, my również poszukujemy możliwości sfinansowania wszystkich tych wniosków ...)” - Jest to stawianie absurdalnych warunków, nie mających żadnego uzasadnienia w rozporządzeniu

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2009 r. w sprawie podziału środków finansowych na realizację programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007—2013” na lata 2007-2013.

Sekretarz stanu Pan K. Plocke zamiast naprawiać błędy, obraził rybaków pisząc do Prezesa ZPRyb „o ujawnieniu szarej strefy w chowie i hodowli ryb” nie mając na to żadnych dowodów - pismo z dnia 23 lipca 2010!

Podsumowanie stanu w zakresie dopłat wodno środowiskowych

1/. Zgodnie z § 51 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2009r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 2 - „ *Pomoc w ramach środków „jest przyznawana do wyczerpania środków finansowych , zgodnie z kolejnością złożenia prawidłowo udokumentowanego wniosku o dofinansowanie”- jest to jedyne kryterium ustanowione rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi!*

W kwestii „kolejności” oraz „prawidłowo udokumentowanego wniosku”, beneficjenci środka 2.2 zgłaszali z całej Polski nieprawidłowości i stosowanie przez O/R ARiMR nierównych kryteriów podczas weryfikacji ich wniosków. W tej sytuacji – Związek Producentów Ryb przeprowadził ankietę wśród Gospodarstw Rybackich w 2010 r- załącznik nr 1, z której wynika, że O/R ARiMR podczas weryfikacji złożonych wniosków, zgodnie z § 43 ust.2 ww. rozporządzenia, wzywały wnioskodawców do „usunięcia braków / złożenia wyjaśnień”. Powyższe wezwania O/R ARiMR w skali całego kraju, miały miejsce w dowolnych terminach, nie biorąc w ogóle pod uwagę terminu tj. dnia, godziny i minuty złożenia danego wniosku przez Wnioskodawców i jak się okazuje, nie miało to najmniejszego związku z „jakością dostarczonych wniosków” ! Rozbieżność powyższych wezwań waha się od 3 do 69 dni po złożeniu wniosku - patrz załącznik nr 1.

Skoro wybór wniosków zakwalifikowanych do podpisania umów o dofinansowanie , został oparty na kolejności poprawnie złożonego i udokumentowanego wniosku, to obligatoryjnie wezwania O/R ARiMR do „usunięcia braków / złożenia wyjaśnień” przez wnioskodawców, powinny być kierowane do wnioskodawców zgodnie z kolejnością złożenia wniosku w Polsce, wg oznaczonej daty, godziny i minuty złożenia wniosku! Bez wątpienia w powyższej sytuacji zasada taka powinna wyznaczać termin wezwań do „usunięcia braków...” według kolejności złożenia wniosku w Polsce. Tylko w ten sposób można było dać równą szansę każdemu wnioskodawcy na uzupełnienie i złożenie wyjaśnień do wniosku!

Ogromna rozbieżność terminów wezwań przyszłych beneficjentów do złożenia poprawek, jest powodem, iż wielu z nich pomimo tego, że złożyło wniosek jako pierwsi w kraju, nie zostali zakwalifikowani do podpisania umów, gdyż wezwanie ich do uzupełnienia wniosku nastąpiło w momencie, gdy wyczerpały się środki finansowe! Należy zaznaczyć, że obszerność złożonego wniosku, ani jego jakość, nie mogą być wyznacznikiem terminu do wezwania wnioskodawcy – gdyż stosowanie takiej zasady wskazywałoby na brak przejrzystości reguł wyboru wniosków!

Podkreślamy szczególnie, że nie było równości w rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie, ponieważ np. jeden z beneficjentów był wzywany do uzupełnienia braków po **3 dniach** od złożenia wniosku a inny **po 69 dniach!** Konkretnie przykłady w tej kwestii znajdują się w dokumentacji O/R ARiMR – jest to więc łatwe do sprawdzenia i potwierdzenia - ZPRyb ma to udokumentowane ankietami (Załącznik nr 1).

Waga powyższej sprawy jest ogromna , gdyż o podpisaniu umowy zadecydował konkretny dzień -28 grudnia 2009r - do tego dnia starczyło pieniędzy. W tej sytuacji należy zdać sobie sprawę , że wezwanie do usunięcia braków we wniosku danego beneficjenta, opóźnione chociażby o jeden dzień, skutkowało tym, iż dokonał on uzupełnienia o jeden dzień za późno! Jak wyżej podano wspomniane wezwania były bardzo rozbieżne. W grę nie wchodzi tutaj pojedyncze dni lecz miesiące!

Oczywistym więc faktem jest to, że jedyne kryterium przyznania pomocy - tj. „zgodnie z kolejnością złożenia wniosku o dofinansowanie” zostało totalnie naruszone przez ARiMR!

2/. ARiMR złamała reguły weryfikacji wniosków, polegające również na tym, że stosowano ustne - telefoniczne wezwania wnioskodawców, niejednokrotnie kilkukrotnie, zamiast powtórnych, pisemnych wezwań wnioskodawców do uzupełnienia wszystkich, jasno wskazanych braków lub błędów, co nakazywał § 43 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 2 - Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i obrót produktami rybołówstwa i akwakultury, zawartą w programie operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”).

Podsumowując stwierdzamy, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie zapewniła jasnych, przejrzystych procedur dotyczących kolejności wyboru wniosków. Wnioskodawcy nie mieli możliwości wglądu do tego, jak dany wnioskodawca był obsługiwany. Stoi to w jaskrawej sprzeczności z zasadami jasności i przejrzystości w zakresie przyznawania unijnej pomocy finansowej.

3/.Odnosząc się do wyjaśnień Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi znajdujących się na stronie internetowej, a mianowicie: *„MRiRW stoi na stanowisku, że większość środków powinna być przeznaczona na operacje o charakterze inwestycyjnym, albowiem one przyczyniają się do modernizacji i rozwoju sektora rybackiego i powodują długofalowe efekty. Natomiast pomoc finansowa w zakresie działań nie inwestycyjnych rekompensuje beneficjentom poniesione koszty bez bezpośredniego znaczenia dla sektora”* – uważamy, że stwierdzenie powyższe, nie jest żadnym racjonalnym argumentem wyjaśniającym brak otrzymania rekompensat przez ok. 70% wnioskujących gospodarstw rybackich ponieważ **powyższe wyjaśnienie traci zupełnie na znaczeniu, biorąc pod uwagę to, że rybactwo morskie, otrzymuje dla armatorów statków ogromne rekompensaty na „zaprzestanie, zawieszenie działalności połowowej”**.

4/. Obiekty stawowe to ogromne bogactwo roślin i zwierząt. Dlatego na większości z nich ustanowiono różne formy ochrony przyrody, m.in. Obszary Natura 2000. Środek 2.2 – “działania wodno środowiskowe” jest rekompensatą za położenie danego gospodarstwa rybackiego na terenie obszarów chronionych, gdyż prowadzenie gospodarki na takim terenie jest utrudnione i wiąże się z ustępstwami oraz ograniczeniami na rzecz przyrody. Nie było więc żadnych racjonalnych przesłanek, by rekompensaty udzielić tylko dla 30 % gospodarstw stawowych!

Zasadne jest, aby wszystkie gospodarstwa położone na terenach obszarów chronionych Natura 2000 otrzymywały z tego tytułu rekompensaty, gdyż wszystkie w takiej samej skali ponoszą koszty związane z w/w utrudnieniami w prowadzeniu gospodarki rybackiej!

5/. Uzasadnione są obawy 70% Gospodarstw Rybackich, które nie otrzymają rekompensat „wodno-środowiskowych”, mimo spełnienia identycznych wymogów pakietów wodno środowiskowych, że jako uczestnicy wolnego rynku, będą mocno osłabieni w porównaniu z dofinansowanymi gospodarstwami. Wynika to z faktu całkowitego złamania warunków równej konkurencji dla 70% gospodarstw, wobec bardzo wysoko dofinansowanych 30% gospodarstw, które otrzymując dopłaty, będą mogły pozwolić sobie na dowolną praktykę cenową!

6/. **Absolutnie nie zrozumiałe jest twierdzenie MRiRW „o braku naruszenia warunków równej konkurencji” w sytuacji, gdy 70% gospodarstw czeka klęska finansowa, spowodowana przyznaniem dla pozostałych 30 % gospodarstw dopłat, niejednokrotnie w wysokości 100% wartości brutto produkowanych rocznie ryb /!/ co pozwoli im, nawet oddając ryby za darmo/ ! /, osiągnąć taki sam dochód, jaki osiągną gospodarstwa, które rekompensat nie otrzymają!!!**

W powyższej sytuacji wiele spośród 70% polskich gospodarstw stawowych znajduje się w sytuacji bankructwa! Na problemy finansowe powyższych gospodarstw wpływ ma również wiele innych czynników, z którymi łatwiej będzie się uporać gospodarstwom dofinansowanym - mamy tutaj na myśli między innymi choroby ryb, zwłaszcza dziesiątkująca całą produkcję roczną karpi choroba KHV karpi! W wielu wcześniejszych korespondencjach wskazywaliśmy na problem ogromnych problemów finansowych wielu polskich gospodarstw stawowych.

Ilustracją dramatycznej sytuacji finansowej stawowych gospodarstw rybackich jest podjęta w ostatnim czasie „naprawa” „Stawów Milickich”, podczas której zasilono to wzorowo urządzone, zaopatrzone we wspierającą infrastrukturę i wykształconą, profesjonalną kadrę ichtiologów gospodarstwo, wielomilionowym wsparciem finansowym z powodu utracenia całkowicie płynności finansowej.

Podkreślamy, że limit środków był ustalony dla całego kraju. Natomiast wnioski były przyjmowane i rozpatrywane w oddziałach wojewódzkich i nie było centralnego nadzoru nad kolejnością rozpatrywania wniosków. O/R ARiMR rozpatrywały wnioski w różnym tempie. Jest to dla nas niezrozumiałe a w sensie prawnym było to niedopuszczalne! Dane zamieszczone w załączniku nr 2 dobitnie wskazują na kuriozalne efekty ww. działań. W Województwie Kujawsko Pomorskim złożono 27 wniosków,

podpisano umów 21 tj. 77,77% wniosków a w Województwie Podlaskim złożono 21 wniosków ale nie podpisano żadnej umowy - 0,00 %. Paradoksem jest również to, że w województwach o największej ilości gospodarstw rybackich (Małopolskie, Śląskie, Wielkopolskie) podpisano tylko 9 umów!

Podsumowując stwierdzamy, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie zapewniła jasnych, przejrzystych procedur dotyczących kolejności wyboru wniosków. Wnioskodawcy nie mieli możliwości wglądu do tego, jak dany wnioskodawca był obsługiwany. Stoi to w jaskrawej sprzeczności z zasadami jasności i przejrzystości w zakresie przyznawania unijnej pomocy finansowej.

Przedstawiając powyższe, oczekujemy realizacji obietnicy „naprawy błędów” i liczymy na to, że już nigdy podobne sytuacje nie będą miały miejsca w realizacji finansowej pomocy U.E. dla rybactwa w Polsce.

Jednocześnie informujemy, że zwróciliśmy się do stosownych organów Komisji Unii Europejskiej, przedstawiając nasze zastrzeżenia do realizacji Programu Operacyjnego *„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”* – Oś II , środek 2.2 – działania wodno środowiskowe.

ZARZĄD ZPRYB

Załącznik nr 1

Zestawienie informacji o terminach złożenia i rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy w działaniach wodno środowiskowych

L.p.	Wnioskodawca - Imię i nazwisko/ Nazwa Gospodarstwa Rybackiego	Data złożenia wniosku	Data wezwania przez ARiMR do uzupełnienia braków	Podpisane umowy o dofinansowanie		Okres oczekiwania na wezwanie ARiMR do uzupełnienia braków (liczba dni)
				TAK	NIE	
1	A. W. GR w Żulinie	14.11.2009	11.12.2009		1	27
2	B. S. GR Rybin	20.10.2009	05.12.2009		1	46
3	B. J. GR „Michał”	30.11.2009	16.12.2009		1	16
4	C. M. Rybacka Stacja Dośw. SGGW	26.11.2009	16.12.2009		1	20
5	C. A. GR Momoty	26.11.2009	11.12.2009		1	15
6	D. A. GR Rakowice	18.11.2009	17.12.2009		1	29
7	D. A. GR Łodygowo	18.11.2009	17.12.2009		1	29
8	D. A. GR Mokre	27.11.2009	30.11.2009 09.12.2009	1		3 12
9	F. H. GR w Piątku	23.11.2009	15.12.2009	1		22
10	G. K. GR Możdżanów	03.11.2009	16.12.2009		1	43
11	H. J. GR Rajgród	26.11.2009	21.12.2009		1	25
12	J. A. GR Chociw	25.11.2009	10.12.2009	1		15
13	K. K. GR „Róża”	26.10.2009	12.12.2009		1	47
14	K. A. GR OAZA	27.11.2009	23.12.2009		1	26
15	K. A. Obiekt Bledzew	30.11.2009	10.12.2009	1		10
16	K. R. GR Czołomyje	25.11.2009	17.12.2009		1	22
17	K. S. i M. GR Sławno	26.10.2009	12.12.2009		1	47
18	K. – K. Anna GR Bełzec	30.11.2009	16.12.2009	1		16
19	Ł. M. GR Bąkowiec	13.11.2009	18.12.2009		1	35
20	M. M. GR Żużel	26.11.2009	17.12.2009		1	21
21	M. R. GR Markuszów	23.11.2009	17.12.2009		1	24
22	M. B. Stawy Milickie	30.10.2009	nie zgłosiła		1	
23	N. R. GR Wierzenica	27.11.2009	21.12.2009		1	24
24	P. J. GR Aleksandrów 1	25.11.2009	18.12.2009		1	23
25	P. A. GR Pstrąg Pustelnia	16.10.2009	05.12.2009	1		50
26	R. M. GR Kock	04.11.2009	07.12.2009		1	33
27	„Samokłęski” GR	26.10.2009	14.12.2009	1		49
28	S. K. ZH-P Wielgie Sp. z o.o.	24.11.2009	30.12.2009		1	36
29	S. K. GR ZAMRYB	27.11.2009	14.12.2009		1	17
30	S. L. GR Gostomia	09.11.2009	17.12.2009		1	28
31	S. M. GR Antonówka	XI.2009	XII.2009	1		
32	S. S. Przeds. Rybackie KARP	25.11.2009	17.12.2009		1	22
33	S. A. GR Stobno	23.10.2009	08.12.2009		1	46
34	S. E. PPHiU Raszowa Mała	25.09.2009	03.12.2009		1	69
35	T. M. GR Przygodzice	21.10.2009	09.12.2009 29.12.2009		1	49 69
36	T. M. GR Szwaderki	30.11.2009	16.12.2009		1	16
37	W. P. GR Jedlanka	30.11.2009	14.12.2009		1	14
38	W. B. Sp. Rybacka Niedźwiedzice	19.10.2009	04.12.2009	1		46
39	Z. M. / M. M. Gosp. Rolne	30.11.2009	16.12.2009		1	16
Razem				9	30	

Załącznik nr 2

Wnioski i umowy o przyznanie pomocy w działaniach wodno środowiskowych - wg województw

Wyszczególnienie województwo	Złożone wnioski		Podpisane umowy		
	Ilość	Kwota	Ilość	%	Kwota
Dolnośląskie	51	77 116 795,25 zł	16	31,37	6 066 183,70 zł
Kujawsko - pomorskie	27	12 663 326,96 zł	21	77,77	11 863 847,33 zł
Lubelskie	88	66 640 185,31 zł	31	35,22	21 967 792,00 zł
Lubuskie	31	18 756 454,55 zł	9	29,03	6 046 948,75 zł
Łódzkie	40	22 279 189,30 zł	8	20,00	2 071 366,50 zł
Małopolskie	14	22 717 133,00 zł	2	14,28	9 664 831,00 zł
Mazowieckie	51	26 694 658,00 zł	3	0,05	1 631 783,00 zł
Opolskie	45	17 092 294,29 zł	22	48,88	10 493 842,90 zł
Podkarpackie	16	24 528 540,50 zł	7	43,75	13 290 502,00 zł
Podlaskie	21	8 137 060,05 zł	0	0,0	0,00
Pomorskie	4	2 975 947,00 zł	0	0,0	0,00
Śląskie	76	36 462 482,80 zł	5	6,57	2 814 284,05 zł
Świętokrzyskie	48	27 347 162,45 zł	27	56,25	20 142 897,00 zł
Warmińsko - mazurskie	39	12 852 701,00 zł	11	28,20	5 169 278,50 zł
Wielkopolskie	42	36 903 493,55 zł	2	4,76	2 640 145,00 zł
Zachodniopomorskie	18	8 330 662,05 zł	10	55,55	4 605 675,05 zł
Razem:	611	421 498 086,06 zł	174		118 469 376,78 zł